

ХУЛОСАИ

кафедраи менеҷменти Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав» ба диссертатсияи Холов Тоҷиддин Азизуллоевӣ дар мавзӯи «Нақши сармоягузорӣ дар рушди кишоварзии обёришавандаи минтақа (дар мисоли вилояти Хатлон), барои гузаштан аз даври якуми экспертизаи диссертатсия аз рӯи ихтисоси 08.00.03 – Иқтисодиёти минтақавӣ ва ҳудудӣ.

Холов Тоҷиддин Азизуллоевӣ, соли таваллудаш 1987, шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон. Соли 2010 Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав, факултети иқтисодиро аз рӯи ихтисоси муносибатҳои иқтисоди байналхалқӣ, хатм намудааст.

Аз соли 2010 то соли 2017 бақайдгирандаи Маркази бақайдгирӣ аз соли 2017 то 2018 омӯзгори кафедраи менеҷмент, аз соли 2018 то ба имрӯз омӯзгори кафедраи иқтисод ва идораи сайёҳии Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав кор карда истодааст.

Роҳбари илмӣ: Пиризода Ҷалил Сафар – доктори илмҳои иқтисодӣ, профессор, академик, директори Институти иқтисодиёт ва таҳқиқи системавии рушди кишоварзӣ.

Мубрамаи ва зарурати баргузори таҳқиқот. Дар даҳсолаи охир дар кишоварзии Тоҷикистон дар натиҷаи бӯҳрони дарозмуддат ва амиқи иқтисодӣ натиҷаҳои молиявии фаъолияти истеҳсоли ба таври назаррас бадтар гардида, зарарнокии истеҳсоли баъзе аз зироатҳои соҳа зиёд гардид. Дастнорасии захираҳои қарз барои аксарияти ташкилотҳои кишоварзӣ, ҷамъ шудани қарздорӣ дар назди бучет, номутаносибии нархҳо ба захираҳои моддию техникӣ ва маҳсулоти кишоварзӣ, фарсудагии базаи техникӣ, нокифоя будани самаранокии дастгирии давлатӣ боиси сатҳи пасти сармоягузорӣ дар соҳа мегардад.

Соҳаи кишоварзӣ ба сабаби хусусиятҳои хоси худ ба кӯмаки давлат, ҳавасмандгардонии сармоягузорӣ тавассути чунин фишангҳо, ба мисли нарх, андоз, молия ва қарз ниёз дорад, ки дар маҷмӯъ, механизми

иктисодии фаъолияти сармоягузорию ташкил медиҳад. Вазъи кунунии молиявии аксарияти ташкилотҳои кишоварзӣ ба онҳо ба мустақилона амалӣ намудани, на танҳо такрористеҳсолии васеъ, балки такрористеҳсолии оддӣ имкон намедиҳад.

Натиҷаи корҳои кишоварзӣ дар солҳои охир имконият медиҳад, ки дар бораи зарурияти фаъол намудани корҳо оид ба фароҳам овардани шароит барои ҷалби сармоягузорӣ ба соҳа хулосаҳои зарурӣ бароварда шавад. Барои баланд бардоштани рақобатпазирии маҳсулоти кишоварзӣ, афзоиши иқтидори истеҳсолии корхонаҳо, сармоягузориҳои назаррас, инчунин ташаккули механизми иқтисодии ба иқтисодиёти бозор мувофиқи фаъолияти сармоягузорӣ зарур аст, ки боиси зарурияти гузаронидани таҳқиқот дар ин соҳа мегардад.

Маҳз ҳамин масъалаҳо муҳимияти мавзӯи таҳқиқоти диссертатсионии интихобкардаи моро ташкил медиҳад.

Ҳадафи таҳқиқот аз омӯзиш ва таҳқиқоти ҷанбаҳои назариявӣю методологии сармоягузорӣ ва нақши он дар рушди соҳаи кишоварзӣю обёришаванда, таҳияи тавсияю пешниҳодҳо оид ба такмили механизми ҷалби сармоягузорӣ ва таъмини самаранокии он иборат аст.

Масъалаҳои таҳқиқот. Вобаста ба ин ҳадафҳо, дар қорӣ таҳқиқотӣ масъалаҳои зерин гузошта шуданд:

- омӯзиши ҷанбаҳои назариявии механизми иқтисодии фаъолияти сармоягузорӣ дар соҳаи кишоварзӣ;
- таҳқиқи вазъи иқтисодиёт ва иқтидори сармоягузорию ташкилотҳои кишоварзӣю минтақа;
- таҳияи методикаи гузаронидани арзёбии ҷолибияти сармоягузорию корхонаҳои кишоварзӣю минтақа;
- гузаронидани арзёбии иқтидори сармоягузорию зироатқорию обӣ ва ошқор қардани мушкилотҳое, ки ба рушди фаъолияти сармоягузорӣ дар минтақа монеъ мешаванд;

- муайян намудани дурнамои раванди сармоягузорӣ дар ҳамгироии ташкилотҳои агросаноатии минтақа;

- коркарди механизми муносибатҳои молиявӣ оид ба ҳавасмандгардонии фаъолияти сармоягузорӣ дар минтақа.

Объекти таҳқиқот. Шаклҳои гуногуни хоҷагидорӣ ташкилотҳои кишоварзӣ, инчунин ҳолати сармоягузори ба заминҳои обёришавандаи вилояти Хатлонро ташкил медиҳад.

Мавзӯи таҳқиқот равандҳои иқтисодӣ, ки ҳолияти сармоягузорӣ ва механизми ҷалби сармоягузори дар заминҳои обёришавандаи кишоварзӣ мебошад.

Усулҳои таҳқиқот. Барои ноил шудан ба мақсад ва вазифаҳои, ки дар диссертатсия гузошта шуда буданд, усулҳои иқтисодӣ омӯрӣ, монографӣ, абстрактӣ мантиқӣ, гурӯҳбандии ҳисоби конструктивӣ ва ғайра истифода карда шудаанд.

Навгони илмӣ натиҷаҳои таҳқиқот. Дастовардҳои илмӣ нисбатан муҳимме, ки муаллиф мустақиман ба онҳо ноил гардида, ба ҳимояи ошкоро пешниҳод мешавад, аз инҳо иборатанд:

1. Мафҳуми сармоягузорӣ ба субъектҳои хоҷагидор бо мақсади гирифтани даромад (фоида) ва ба даст овардани самарҳои (натиҷаи) мусбати иҷтимоӣ ва ба афзоиши маҷмӯи маҳсулоти милли мусоидаткунанда назарияи нав дода шуд.

2. Ҳолати имрӯзаи майдони замини киштзори кишоварии вилояти Хатлон, заминҳои кишоварзӣ дар минтақаҳои ҷумҳурӣ, ҳолати киштзори обёришаванда дар минтақаҳо, майдони киштзорҳо ва киштзорҳои обии аҳоли дар минтақаҳо, тағйирёбии заминҳои киштии обӣ дар корхонаҳои кишоварзӣ минтақа, таҳлил ва ҳаҷми сармоягузориҳо доир ба беҳтар намудани ҳолати мелиоративии заминҳои обёришавандаи дар вилояти Хатлон асоснок карда шуд.

3. Самтҳои сармоягузорӣ ба соҳаи кишоварзии вилояти Хатлон таҳлил карда шуда, пахтакорӣ, озукаторӣ, чорводорӣ, боғдорӣ ҳамчун самти афзалиятнок пешниҳод карда шуд.

4. Мушкилоти асосии ҷалби сармоягузори мустақими хориҷии дар вилояти Хатлон мавҷудбуда, ки асосан ба дараҷаи нокифояи рушди инфрасохтори соҳаи сармоягузорӣ, номукамал будани қонунгузорӣ, фаъолияти сусти сармоягузори бонкҳои ҷумҳурӣ, коркарди номукамали механизмҳои суғуртаи сармоягузорӣ, махсусан сармоягузориҳои хориҷӣ алоқаманд аст, муайян гардида, ба онҳо арзиши илмӣ дода шуд.

5. Истифодаи усулҳои пешрафтаи обёрии заминҳои кишоварзӣ, аз қабili обёрии қатрагӣ, усули боронӣ, истифодаи системаи кубурҳо дар шароити вилояти Хатлон, аз ҷумла ноҳияҳои Ёвон, Дангара шаҳри Норак, ноҳияҳои водии Вахш, минтақаи Кӯлоб, ноҳияи Муминобод нисбат ба усули маъмулии обёрӣ самаранок буда, барои сармоягузoron дар соҳаи кишоварзӣ тавсия карда шуд.

Аҳамияти назариявӣ таҳқиқот дар он ифода меёбад, ки таҳқиқоти диссертатсионӣ таҳлил ва омӯзиши асосҳои назариявӣ-методологӣ ва илмии бисёрсолаи муаллифро доир ба ҷанбаҳои гуногуни муаммоҳои ҷалби сармоягузори дар соҳаи кишоварзиро фаро гирифтааст.

Ширкати нисбатан мушаххаси унвонҷӯ ҷиҳати ба даст овардани натиҷаҳои илмӣ, комилан таҳқиқот гузаронида шуда бо ҷопу интишороти гуногун ва пешниҳодҳои амаликардашуда, ки дар ин бора маълумотномаҳо мавҷуд мебошанд, тасдиқ карда шудааст.

Диссертатсияи Холов Тоҷиддин Азизуллоевич таҳқиқоти мустақилонаи илмӣ мебошад. Таҳлилҳои гузаронидаи ӯ дар заминаи корҳои олимони шинохтаи иқтисодиёт ва дигар пажӯҳишҳои монографияи донишмандони муосири иқтисоддон ба ӯ имкон додаанд, ки як қатор пешниҳод ва тавсияҳои муҳиму мушаххасро доир ба мавзӯи таҳқиқшаванда асоснок намояд.

Мутобиқати ихтисос ва номи мавзӯ ба шиносномаи ихтисос ва мухтавои диссертатсия, ки ба муҳокима пешниҳод шудааст. Муқаррароти назариявӣ ва методологии диссертатсия, объект, мавзӯ, наwgониҳо ва мухтавои он ба бандҳои 1.6.Лоиҳаҳои инвестисионии минтақавӣ: мақсад,объект захираҳо ва самаранокӣ.. 1.24. Тараққиёти комплекси агросаноатӣ дар минтақаҳо, хусусиятҳои минтақавӣ ва маконии инкишофи ҳаҷагии қишлоқ. 1.25.Таъминоти инвестисионии минтақаҳо. Танзими инвестисияҳо дар минтақаҳо. Муҳити инвестисионӣ бо назардошти воҳидҳои минтақавӣ-маконӣ. Баланд намудани диққатҷалбкунии инвестисионӣ ва истифодаи самаранокии лоиҳаҳои инвестисионӣ дар минтақаҳои Шиносномаи ихтисосҳои КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯи ихтисоси 08.00.03 – Иқтисодиёти минтақавӣ ва ҳудудӣ мувофиқат менамояд.

Мутобиқати теъдод ва мазмунӣ интишороти натиҷаҳои илмӣ ба мухтавои диссертатсия ва автореферати он. Аз рӯи натиҷаҳои таҳқиқот 6 мақолаи илмӣ дар маҷаллаҳо ва нашрияҳои аз тарафи Комиссияи олии аттестационии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тавсиягардида ба нашр расидааст.

Нуктаҳои асосии таҳқиқоти диссертатсионӣ дар конференсияҳои илмӣ-амалии ҷумҳуриявӣ ва байналмиллалӣ (солҳои 2010-2020) пешниҳод гардида, дастгирӣ ёфтанд. Аз ҷумла дар конференсияи илмӣ-амалии байналмилалӣ дар мавзӯи «Рушди гидроэнергетика - Рушди Тоҷикистон», 20-уми декабри соли 2018 дар Донишқадаи энергетикӣ Тоҷикистон, мавриди баррасӣ қарор дода шудааст.

Қорҳои илмӣ нисбатан муҳимми унвонҷӯ доир ба мавзӯи диссертатсия:

1. Холов Т.А. Таҷрибаи ҷаҳонии истифодаи самаранокии заминҳои обёришаванда // Паёми ДДБ ба номи Н. Хусрав, №1/1 (59) 2019. С.173-177.

2. Холов Т.А. Концепсияи идоракунии хавфу хатарҳои сармоягузорӣ дар корхонаҳои кишоварзӣ // Паёми ДДБ ба номи Н. Хусрав №1/5 (74) 2019. С.201-204.
3. Саидмуродов Ш.М., Холов Т.А. Муайянкунии омилҳои хавфу хатарҳои сармоягузорӣ дар корхонаҳои кишоварзӣ // Паёми ДДБ ба номи Н. Хусрав, №1/4 (83) 2020. С.111-115.
4. Холов Т.А. Асосҳои назариявии сармоягузорӣ дар соҳаи кишоварзӣ // Паёми ДДБ ба номи Н.Хусрав №1/4 (83) 2020, с.193-197.
5. Холов Т.А. Таҳлили лоиҳаҳои сармоягузорӣ ба заминҳои обёришавандаи кишоварзии вилояти Хатлон // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон- Душанбе, 2019. №5 қисми 2 С.164-168.
6. Холов Т.А. Иқтидори сармоягузори заминҳои обёришавандаи вилояти Хатлон // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон – Душанбе, 2019. №5 қисми 2. С.164-168.

Мавҷудияти санадҳои тасдиқкунандаи татбиқи натиҷаҳои илмӣ дар истеҳсолот ё имконияти татбиқ намудани онҳо. Хулоса ва натиҷаҳои диссертатсияи мазкур ба Сарраёсати Кумитаи давлатии сармоягузорӣ ва идораи амволи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар вилояти Хатлон (№1/34 аз 26.01.2022), Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав (№1/105, аз 28.01.2022), барои истифода пешниҳод шуда, санад оид ба татбиқи амалии онҳо мавҷуд аст.

Саҳми довталаб дар иҷрои таҳқиқоти диссертатсионӣ. Ҳамаи давраҳои иҷроиши нақшаи кори илмӣ, таҳияи мавзӯ, асосноккунӣ ва мубрамияти он, мақсади гузошташуда ва иҷрои вазифаҳо аз ҷониби муаллиф ба анҷом расонида шудааст. Дар чараёни таҳқиқот муаллиф нақши сармоягузорӣ дар рушди кишоварзии обёришавандаи минтақаро омӯхта, роҳҳои баландбардории онро коркард ва дурнамои рушди онро дар минтақаҳо таҳия намудааст. Натиҷаҳои таҳқиқотро дар шакли хулоса ва пешниҳодҳо дар мақолаҳои илмӣ пешниҳод намудааст.

Қарор карда шуд:

1. Диссертатсияи Холов Тоҷиддин Азизуллоевич дар мавзӯи «Нақши сармоягузорӣ дар рушди кишоварзии обёришавандаи минтақа (дар мисоли вилояти Хатлон), аз рӯи ихтисоси 08.00.03 – Иқтисодиёти минтақавӣ ва ҳудудӣ ба талаботи тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз «30» июни соли 2021, №267 таҷдиқ гардидааст ҷавобгӯ мебошад.

2. Қорҳои ҷопшуда мундариҷаи асоси диссертатсияро инъикос мекунанд.

3. Ба Холов Тоҷиддин Азизуллоевич барои пешниҳод кардан ба экспертизаи марҳилаи навбатӣ иҷозат дода шавад.

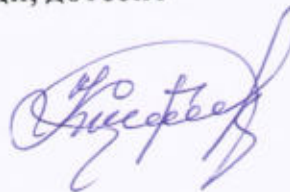
Дар маҷлиси ваеи кафедраи менеҷменти Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав» (протоколи №7 аз 24.02.2022) 13 нафар иштирок доштанд. Натиҷаҳои овоздиҳии кушод: тарафдор - 13 нафар, зид - нест, бетараф - нест.

Раиси маҷлис:

Мудири кафедраи менеҷмент

Номзади илмҳои иқтисодӣ, дотсент

Котиби илмӣ :

Гулов Қ.М.

Каримова Г.